

Højbro Plads Nord m.fl., tilsyn

Store Kirkestræde, Nikolaj Plads, Østergade

KBM 3942

Stine Wozniak

Københavns Museum
Vesterbrogade 59
1620 København V
Telefon: +45 33 21 07 72
Fax: +45 33 25 07 72
E-mail: sekr@bymuseum.dk
www.copenhagen.dk

© Københavns Museum 2011

Indhold

1	Resumé	5
2	Introduktion	6
3	Kulturhistorisk baggrund og topografi	7
3.1	Kulturhistorisk baggrund	7
3.2	Topografi	8
4	Arkæologisk baggrund	10
5	Kulturhistorisk potentiale og mål	11
6	Metode	12
6.1	Udgravnings- og dokumentationsmetode	12
6.2	Fundindsamling og registreringsparametre	12
6.3	Prøvetagningsmetode	12
7	Resultater	13
7.1	Levn og bevaringsgrad	13
7.2	Naturvidenskabelige analyser og miljø	15
8	Kulturhistorisk tolkning	16
8.1	Store Kirkestræde	16
8.2	Nikolaj Plads	17
8.3	Østergade	18
8.4	Kristen Bernikows Gade	18
9	Vurdering	19
9.1	Bevaringsforhold	19
9.2	Kulturhistorie	19
9.3	Opsummering	19
10	Referencer	20
10.1	Litteratur	20
10.2	Arkæologisk rapport og arkivmateriale	20
10.3	Københavns Museums strategi dokumenter	20
10.4	Internet referencer	20
10.5	Abbreviations	20
11	Administrative data	22
12	Appendix	24
12.1	Figurliste	24
13	Lister	25
13.1	Anlægsliste (stratigrafiske objekter)	25
13.2	Fotoliste	26

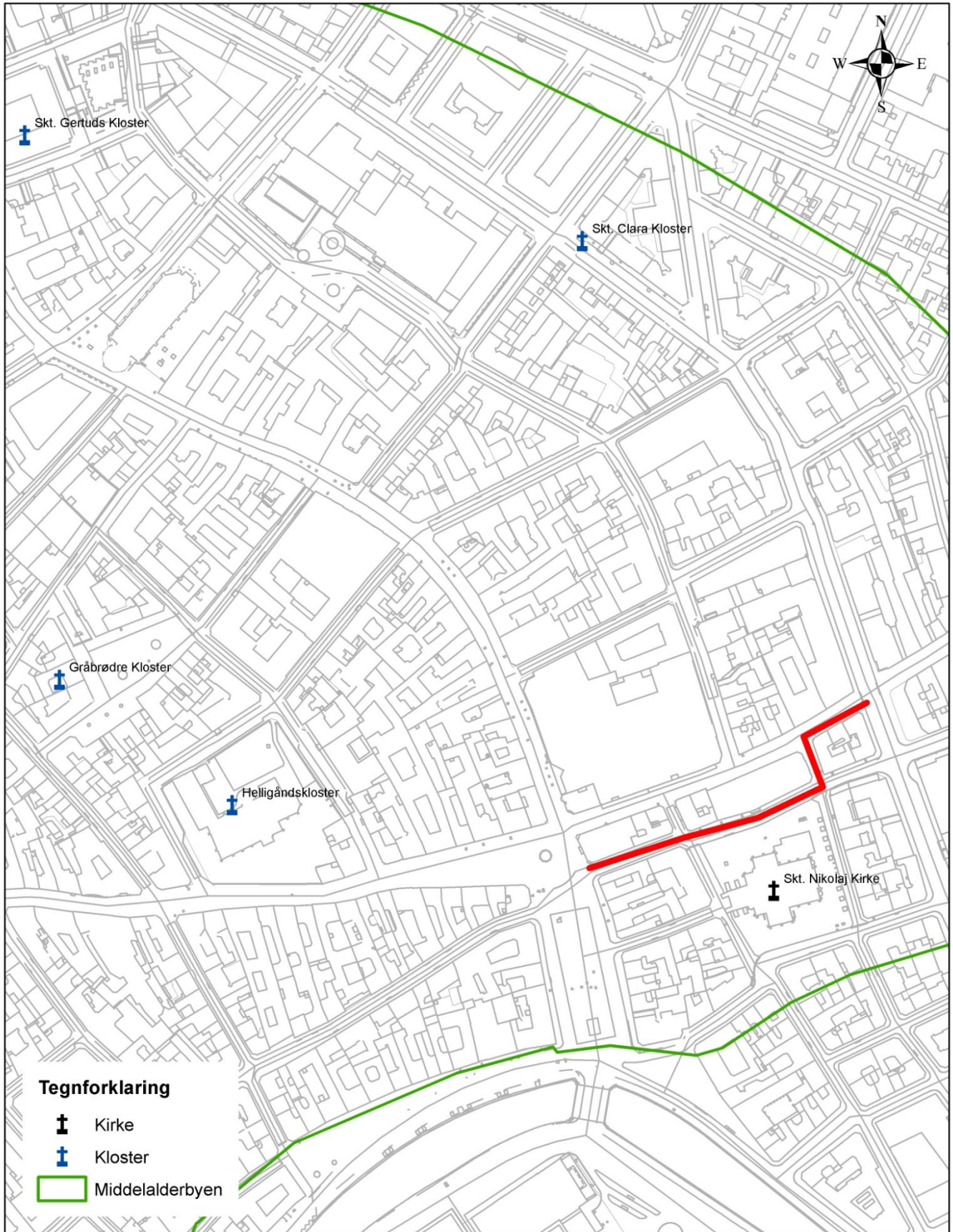

Fig.2. Tracéets omtrentlige forløb.

1 Resumé

I forbindelse med etablering af fjernvarme udgravedes et tracé dækkende Store Kirkestræde fra Højbro Plads, Nikolaj Kirkes nordlige del videre ad Østergade med afslutning midt i Kristen Bernik Gade. Københavns Museum fulgte gravearbejdet, der resulterede i registrering af 1700-tals begravelser, 1700-tals murværk og nyere tids kloak.

Perioder: 16-1800-tallet.

Features: Murværk, begravelser, kloak.

Keywords: Dele af den tidligere bebyggelse i området blev undersøgt sammen med levn fra ældre infrastrukturelle strukturer såvel som begravelser fra den nu nedlagte Nikolaj Kirke.

In connection with the establishment of district heating, a trench going from Store Kirkestræde from Højbro Plads, the north side of Nikolaj Church by Østergade to Kristen Bernikows Gade was dug. The Museum of Copenhagen carried out a watching brief, resulting in the excavation of burials from the 18th century, brickwork from the 18th century as well as a drain from more recent periods.

Periods: 17-19th century.

Features: Brickwork, burials, drain.

Keywords: Parts of the earlier buildings in the area was excavated along side remains from infrastructural structures such as a drain line. Burials from the churchyard belonging to the former Nikolaj Church was also excavated.

2 Introduktion

I efteråret/vinteren 2010-2011 etablerede Københavns Energi Varme fjernvarme på Højbro Plads samt dele af de tilstødende gader.

Første fase (KBM3934) berørte strækket fra Sankt Jørgens Gård på Slotsholmen til Lille Kirkestræde ad den østlige vejbane på Højbro Plads.

Fase 2 (KBM3942) strakte sig fra Lille Kirkestræde langs den østlige vejbane på Højbro Plads, op ad Store Kirkestræde, langs Nikolaj Plads og Østergade med afslutning i Kristen Bernikows Gade. Forløbet på Højbro Plads blev udført som en arkæologisk udgravning, mens det øvrige forløb til Kristen Bernikows Gade blev udført som et tilsyn.

Det var fra starten planlagt, at første fase skulle graves, og vej og belægning retableres, før fase to kunne starte. Men eftersom der fremkom en række velbevarede arkæologiske konstruktioner, stod det hurtigt klart, at det ville være nemmest for alle parter at lade fase 2 fortsætte i direkte forlængelse af fase 1, hvorved hele Højbro Plads gravedes i ét samlet stræk.

Fase 1 og udgravningsdelen af fase 2, dækkende henholdsvis KBM3934 og KBM3942, er sammenskrevet i én rapport under KBM-nr. 3934 & 3942 ved arkæolog Mie Petersen, mens tilsynsdelen af KBM3942, dækkende strækningen fra Store Kirkestræde til Kristen Bernikows Gade, er beskrevet i indeværende rapport under KBM3942, tilsyn.

Tilsynsførende fra Københavns Energi Varme var Henrik Pyndt Sørensen.

Opgravningsarbejdet med maskine og spunsning af grøften blev foretaget af entreprenørfirmaet Aarselff Kamco. Fra Københavns Museum var daværende leder af Antikvarisk Enhed, Joakim Thomasson, overordnet sagsansvarlig

Mens KBM3934 og udgravningsdelen af KBM3942, på selve Højbro Plads, bød på fine bevaringsforhold af facadelinie samt bevarede kældre, blev det ud fra kendskabet til de øvrige ledningsarbejder i området vurderet, at det videre forløb i østlig retning ad Store Kirkestræde langs Nikolaj Plads og herfra op til Østergade og videre til Kristen Bernikows Gade ville være mere forstyrret. Museet tilrette derfor gravearbejdet her som et alment arkæologisk tilsyn.

Gravearbejdet påbegyndtes d.15. november 2010 og afsluttedes ved udgangen af februar 2011. Stine Wozniak var udgravningsansvarlig på sagen med periodevist deltagelse af arkæologerne Mie Pedersen, John Howorth, Kristine Haase, Astrid W. Jensen og Karen Green Therkelsen. Sidste del af gravningen midt i Kristen Bernichowsgade udførtes som natarbejde.

Den digitale indmåling med totalstation foretoges skiftevis af Karen Green Therkelsen, Per Jansson og Claes Hadevik.

3 Kulturhistorisk baggrund og topografi

3.1 Kulturhistorisk baggrund

3.1.1 Nikolaj Kirke og Nikolaj Plads 2 (tidligere Halmstræde)

Nikolaj Kirke kendes fra de skriftlige kilder fra 1261 men er formentlig opført i begyndelsen af 1200-årene. Den første Sankt Nikolaj Kirke, en romansk kirke indviet til de søfarendes helgen Sankt Nicolaus, var beliggende ganske tæt på datidens strandlinie. I 1400-tallet afløstes den tidlige romanske kirke af en sengotisk kirke, der først prydedes med tårn relativt sent, idet den ældst kendte afbildning af kirken fra 1587 viser kirken uden tårn, mens den i 1611 er afbildet på Wijcks stik over byen med tårn.

Kirken var middelalderen igennem den eneste sognekirke i byens østlige del og fungerede som sognekirke frem til 1795, hvor hele kirkebygningen nedbrændte, og kun tårnet stod tilbage. Udover den kirkelige funktion lagde kirken i 1700-tallet hus til flere ikke-kirkelige anliggender såsom sprøjtehus og pumpeværk og indeholdt derudover en filial af Rådstuearkivet.

Efter branden i 1795 henlå tomten i 10 år uden konkrete planer om at genopføre kirken. I mellemtiden blev den tidligere kirkegård inddraget i det offentlige byrum og benyttedes på lige fod de øvrige af byens åbne pladser, hvorfor man hurtigt gik bort fra yderligere begravelser på stedet. I år 1800 udstedte kongen ordre på at nedlægge kirken, og i 1806 opløstes sognet og fordeltes mellem Vor frue Kirke, Helligåndskirken, Holmens Kirke, Trinitatis Kirke og Garnisonskirken.

Den nuværende kirke er, bortset fra kirketårnet, opført i årene 1914-16.

Den tidligste kirkegårds afgrænsning og præcise placering kendes ikke, men i kirkens senere brugsperiode omkransede kirkegården hele kirken¹.

3.1.2 Store Kirkestræde

Lille Kirkestrædes nordside bebyggedes fra 1200-årene og frem. Den tidlige byggeaktivitet skyldes formentlig placeringen umiddelbart øst for nuværende Højbro Plads, hvor færgebroen var beliggende, og færdslen i området, ikke mindst østpå mod Kongens Nytorv, har været stor. Således forbandt Lille Kirkestræde, såvel som Store Kirkestræde, Amagertorv og Store Færgestræde med Sankt Nikolaj Kirke.

Store Kirkestræde benævnes i 1402 "Adelgade" og i 1480, som "...then gade, som løber fra Kirken nordhen vdh meth vor Frwe kirkes iordh"² men har yderligere været kendt som det lille stræde, der løber fra Amagertorv til Sankt Nikolaj Kirke. Senere går gaden blot under navnet Sankt Nikolaj Stræde, først fra 1689 bruges navnet Store Kirkestræde, der derefter bliver den gængse betegnelse.

3.1.3 Østergade

Østergade løb i middelalderen fra Amagertorv til Østerport og var oprindeligt et torv i forlængelse af og i stil med Amagertorv. Torvets udstrækning løb sydpå ned til Store Kirkestræde og Lille Kongensgade med stort set samme forløb som nutidens, og grundene på gadens sydside ned til Nikolaj Kirke bebygges sandsynligvis først efter 1400-tallet.³ Torvet nævnes første gang i 1392, hvor det optræder under betegnelsen Forum orientales, Øster Torv. Det nuværende navn Østergade kendes tidligst fra 1447.

¹ Hermansen 1945-1958:459ff

² Ramsing 1943:10f

³ Ramsing 1943:9f

3.2 Topografi

Det berørte område omkring Nikolaj Kirke var i middelalderen beliggende umiddelbart ved stranden. Således løb strandlinien i 11-1200-årene syd for Lille Kirkestræde og langs sydsiden af Nikolaj Plads til Vingårdsstræde ad hvilken, den løb videre til Kongens Nytorv.

Mens opfyldningen ved Højbro Plads påbegyndtes i 1200-tallet, der små 100 år efter var landfast helt ud til nuværende Gammel Strand og Fortunstræde, gik det væsentligt langsommere med opfyldningen ned mod Kongens Nytorv og først i 1500-tallet omtales bebyggelse i Vingårdsstræde⁴.

⁴ Fabricius 2006:84ff

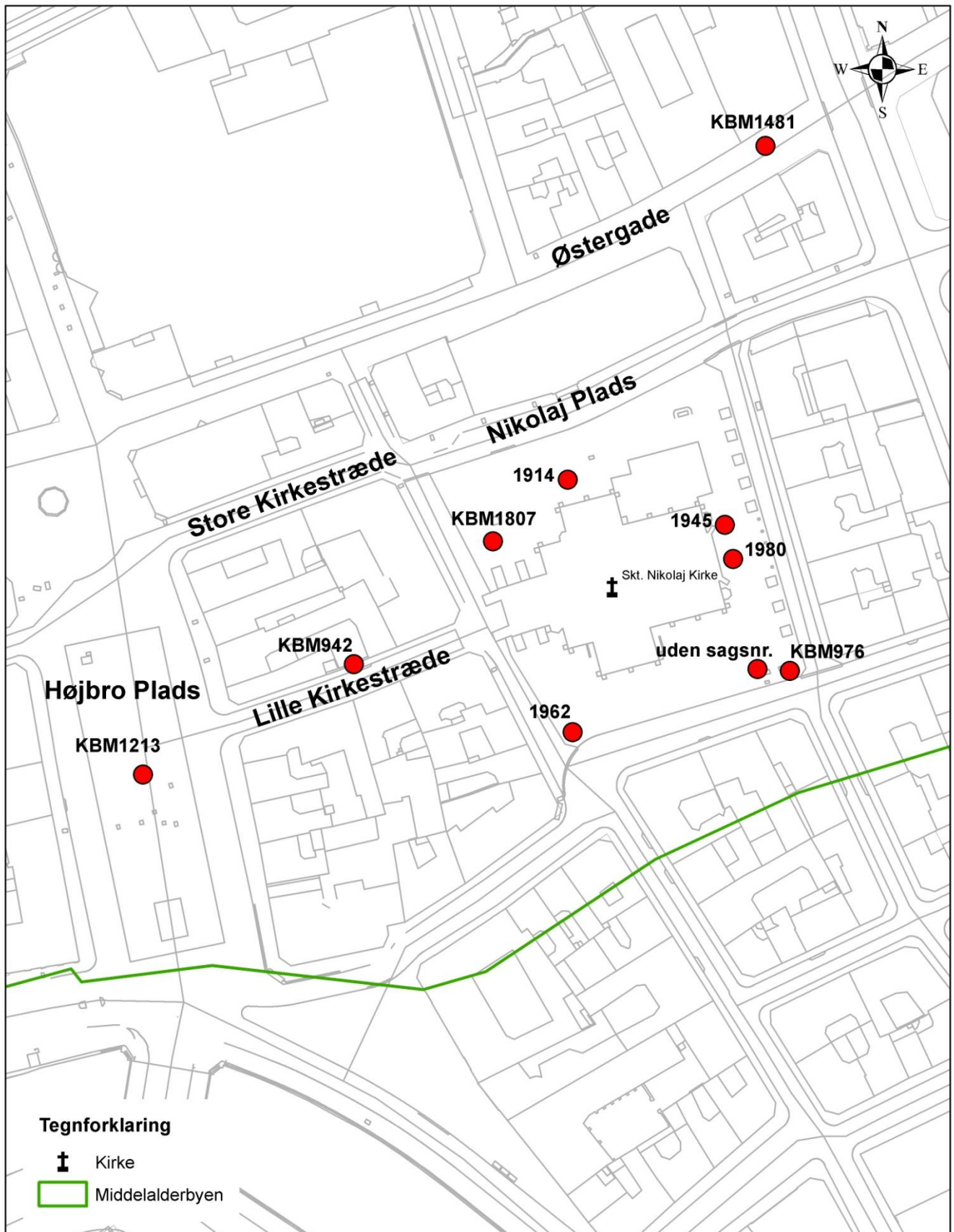

Fig. 3. Tidligere arkæologiske udgravninger i området.

4 Arkæologisk baggrund

De tidligere udgravninger og arkæologiske iagttagelser i området giver et indblik i en del af byens udvikling i løbet af middelalderen.⁵

Mens de tidligste aktiviteter i byen udspiller sig på tværs af byen med tyngdepunkter omkring henholdsvis den nuværende Rådhusplads og det nuværende Kgs. Nytorv, bliver stranden og strandengsområderne ved området o. Højbro Plads og kvarteret øst herfor opfyldt i løbet af 1200-årene og bebygget i samme århundrede for efterfølgende at intensiveres og videreudbygges i de efterfølgende perioder.

Strandengsområdet, samt dateringen af Lille Kirkestrædes anlæggelse, blev dokumenteret ved en udgravning af en kælder i Lille Kirkestræde 6, hvor bebyggelsesspor fra 1220'erne fremkom direkte over strandenslag (**KBM942**).

Umiddelbart vest herfor på selve pladsen Højbro Plads blev der i forbindelse med etableringen af et underjordisk spildevandsbassin registreret en fladbundet strand, der i 1200-årene opfyldtes ved udsimid af affald. I samme århundrede brolagdes området over strandlinien (**KBM1213**). Levn fra det efterfølgende århundrede registreredes i Østergade 7, hvor en 1300-tals brolægning fremkom (**1927**).

I forbindelse med anlæggelsen af en dækningsgrav på Nikolaj Plads i 1944 fremkom 34 sølvmonter, hvoraf størstedelen var præget under Kristoffer af Bayern (1410-1448). De øvrige var fra perioden under Kristian d.1 (1448-1481). Samtlige mønter var præget i Malmø (**1945**).

Fund fra den tidligere Nikolaj Kirke samt kirkegård er ligeledes registreret i området:

På Nikolaj Plads, ud for Vingårdsstræde, fremkom under udgravning til fjernvarme i 1992 flere løsfundne humane knogler samt træ og håndtag fra kister, der vurderedes at være fra 1700-tallet (**KBM976**).

I 1980 blev der, i forbindelse med en uddybelse af en betonkasse på Nikolaj Plads, registreret en trækiste med skeletdele, der ikke undergik en nærmere undersøgt (**1980**).

Ligeledes på Nikolaj Plads udgravedes i 1914, mellem kirken og de daværende Slagterboder, dele af den katolske kirkebygning fra 1500-årene samt kister og skeletter, herunder havd der formodedes at være ofre fra Københavns belejring i 1658 samt en grav, der formodedes at kunne henføres til 1200-årene. Herudover fremkom yderligere mindetavler og gravkældre samt vandledninger, der var ført gennem gravkældrene (**1914**).

Flere steder er der påtruffet murværk, bl.a. på Nikolaj Plads ved Admiralgade, hvor et kampestensfundament med munkesten på fremkom (**1962**), og på hjørnet af pladsen ved Vingårdsstræde registreredes 1/4 cirkel af gule tegl ligeledes på et kampestensfundament (**uden sagsnr.**).

Lidt nordpå ud for Østergade 16 iagttoges et murforløb, der ud fra tegltypen dateredes til perioden 1650-1750 (**KBM1481**).

Ud for Østergade 32-34 iagttoges vandrør (**KBM2717**) samt i Lille Kirkestræde ved nr.3 (**1955**), og i 2011 iagttoges en pumpebrønd ud for porten Nikolaj Plads nr. 9 (**Int.sagsnr.2484**).

⁵ Se figur 3 for kort med placeringerne af de omtalte, tidligere undersøgelser og iagttagelser.

5 Kulturhistorisk potentiale og mål

Fjernvarmetracéets placering tæt på Nikolaj Kirke sandsynliggjorde fremkomsten af begravelser. Udfra ældre kortmateriale at dømme skulle tracéet ligge umiddelbart udenfor kirkegårdsmuren - dog har det gentagne gange vist sig, at det ældre kortmateriale ofte ikke er målfast. Det forventedes derfor, at man ville støde på begravelser under anlægsarbejdet. I så fald ville dette eventuelt kunne bidrage til en fastsættelse af kirkegårdens afgrænsning samt arealudnyttelsen på nordsiden af kirken. Ydermere ville fremkomsten af begravelserne kunne fortælle om gravskik og dødeomsorg.

Herudover gav de rige fund og velbevarede forhold ved Højbro Plads-udgravningen, trods nyere tids ledningsarbejder, ikke desto mindre forhåbninger om tilsvarende bevaringsforhold i Store Kirkestræde om end i forstyrret grad.

6 Metode

6.1 Udgravnings- og dokumentationsmetode

Mens gravearbejdet på selve Højbro Plads (KBM3934 & 3942) udførtes som en egentlig arkæologisk udgravning, vurderedes det videre forløb ad Store Kirkestræde, Nikolaj Plads samt stykket herfra ad Østergade til Bremerholm ud fra entreprenørens ledningsplaner at være dels stærkt forstyrret på strækket langs Nikolaj Plads og alment forstyrret på resten af strækket. Opgravningsarbejdet blev derfor fulgt som et arkæologisk tilsyn.

Tracéet i Store Kirkestræde viste sig tidligt i forløbet at være forholdsvist forstyrret, det blev derfor aftalt med entreprenøren og gravesmandskabet, at grøften skulle fritlægges, hvorefter de arkæologiske forekomster kunne registreres. Store dele af det videre forløb langs Nikolaj Kirke var forstyrret af en stor muret kloak, der i høj grad havde fjernet potentielle arkæologiske levn.

6.1.1 Arkæologisk tilsynsmetode

Entreprenørarbejdet udførtes med gravemaskine samt håndgravning. Ved arkæologiske forekomster blev gravearbejdet stoppet, og de arkæologiske kontekster registreret af arkæologen.

De arkæologiske kontekster er dokumenteret ved indgående beskrivelse på kontekstark i feltet, indmålt med Totalstation samt fotoregistreret.

Alle registrerede kontekster og anden dokumentation er overført til IntraSiS, hvor et udvalg af relevante, og for konteksten forklarende, billeder ligeledes er lagt ind.

6.1.2 Arkivmateriale

Indeværende rapport samt alle øvrige for sagen relevante dokumenter forefindes i Københavns Museums beretningsarkiv samt i digital form på museets computerdrev. Herudover ligger en note henvisende til sagen i museets topografiske arkiv.

En digital kopi af rapporten er sendt til Kulturstyrelsen og bygherre Københavns Energi.

6.2 Fundindsamling og registreringsparametre

Der fremkom ingen arkæologiske fund til hjemtagelse.

Samtlige udgravede skeletter og indsamlede humane løsknogler blev afleveret på Bispebjerg Kirkegård til genbegravelse. Hvor kisterne lå i tracéets bund, og det således kun var kistelåg, der fremkom, blev disse indmålt med totalstation men ikke udgravet og forblev således urørte på deres oprindelige placering.

6.3 Prøvetagningsmetode

Der fremkom ingen arkæologiske kontekster, der vurderedes at nødvendiggøre naturvidenskabelige analyser.

7 Resultater

Som forventet ud fra entreprenørens ledningsplaner var store dele af tracéforløbet stærkt forstyrret.

De fremkomne arkæologiske forekomster kan inddeles i følgende kontekster: murværk i form af ældre facadelinie, trævandrør, muret kloak og begravelser.

7.1 Levn og bevaringsgrad

7.1.1 Begravelser

Udgravningen resulterede i fremkomsten af 22 kistebegravelser. Af disse blev 6 registreret, optaget og genbegravet (begravelse 2, 3, 4, 6, 7 samt 10). 11 begravelser blev ikke optaget og genbegravet, idet de lå med kistetop i tracéets bund og derfor ikke forstyrredes yderligere. Begravelser i tracéets bund blev registreret i fald, der var synlige knogledele (kiste A, B og C samt begravelse 1, 8, 9, 11, 12, 17, 18 og 21). 3 kister var tomme (begravelse 5, 19 og 20), og en grav er registreret blot ved en enkelt sideplanke (begravelse 14). Én enkelt kiste registreredes ikke, idet den vurderedes ikke at ligge in situ (begravelse 13).

Fig. 4. Tracéet med enkelte begravelser fritlagt. Foto: Københavns Museum.

Med en enkelt undtagelse var kisterne beliggende i kote 1,9-2,25 DVR90. Begravelse 21, der var den østligste begravelse, lå i kote 1,4 DVR90 dvs. omtrent 0,5 m dybere end de øvrige begravelser.

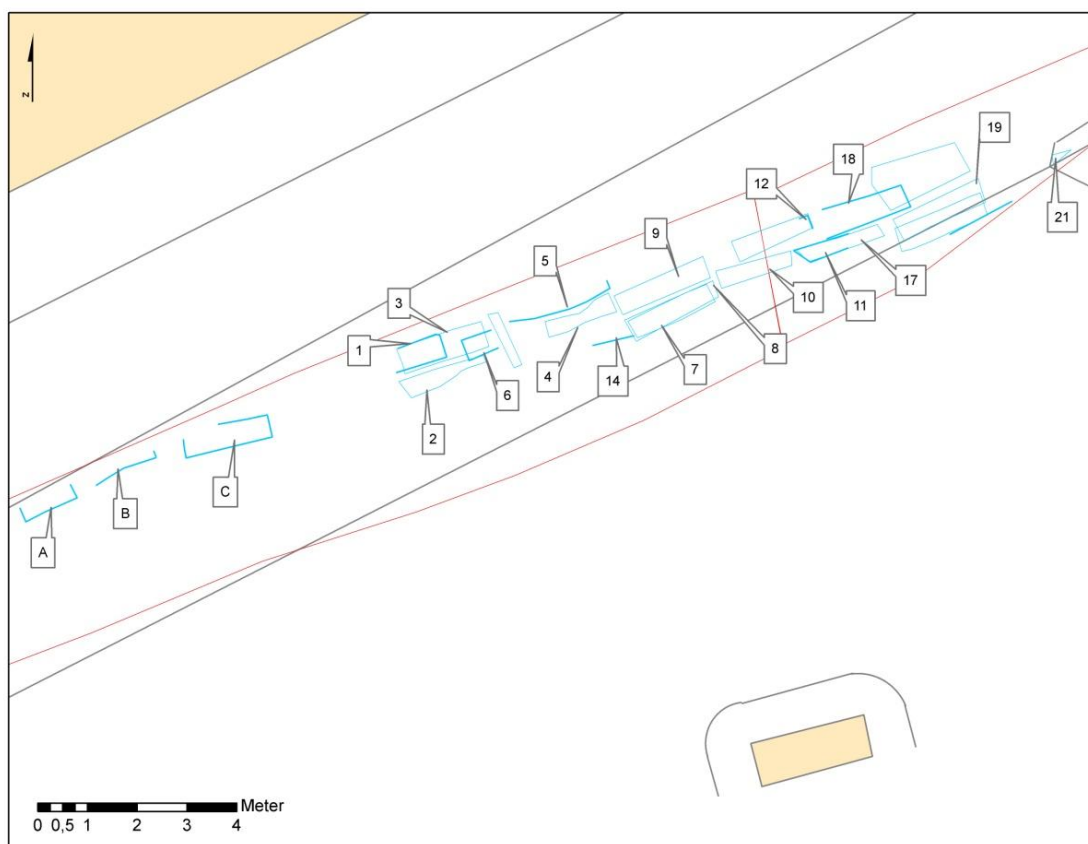

Fig. 5. Oversigt over begravelserne.

Udover de egentlige begravelser fremkom yderligere en stor benkule, der strejfedes i tracéets profil og vurderedes, anslået ud fra antallet af lårben, at repræsentere o. 70 mere eller mindre intakte individer. Benkulen er formentlig opstået ved anlæggelsen af den murede kloak, der løb gennem det meste af tracéet. Den har ved anlæggelsen forstyrret en række grave, hvis indhold efterfølgende er nedlagt samlet i en grube syd for kloakken. Herudover fremkom løbende spredtliggende, løse humane knogler samt kistedele. Samtlige løsknogler såvel som optagne hele individer blev efterfølgende genbegravet på Bispebjerg Kirkegård.

7.1.2 Murværk

Strækningen på Store Kirkestræde domineredes af et knap 1 m bredt fundament (S7492) fra 1,35 m UGN (1,5 DVR) stående i 6 skifter til bunden af tracéet i 1,80 m UGN. Murværket kunne følges over 17,34 m. Umiddelbart over A1000 løb et kloakrør i hele traceéts længde. På sit højeste var murværket bevaret i 6 skifter. Syd for fundamentet fremkom en enkelt skillevæg (S200013) samt et flisegulv (S7518) i umiddelbar forbindelse hermed. Herudover fremkom yderligere 2 gulvlag af henholdsvis tegl og granitfliser (S200015, S200016), eller et og samme gulvlag af forskellig materiale eftersom der ikke kunne iagttages en skillevæg gulvtypene imellem. Omtrent midt i gaden fremkom murrester (S7476, S7466, S7554, S7456, S7445) syd for den gennemløbende kloak, hvoraf enkelte fortsat var i forbandt med det gennemløbende fundament.

På Nikolaj Plads, strækningen fra selve pladsen til Østergade registreredes et murforløb i gule tegl (S200005) i tracéets vestlige side.

I Østergade registreredes et over 20 m langt murforløb (S200006) varierende i højden fra 1,5 – 2 m sat i gule tegl af samme type som S20005, men ikke del af samme konstruktion. Murværket ligger forholdsvis langt fra nuværende samt tidligere facadelinier.

I Kristen Bernikows Gade registreredes en kloak i gule tegl midt i gaden (S101923, S101924) samt en mur (S101925) af munkesten med enkelte gule tegl iblandet funderet på kampesten. Muren fremkom i den vestlige side af tracéet tilsyneladende på tværs af kloakken, idet sidstnævnte skar denne.

7.1.3 Træstrukturer

Fra Nikolaj Plads op til Østergade iagttoges en øst-vestløbende trævandledning (S200099) i en dybde af 2,4 UGN. Det var ikke muligt at registrere vandrøret yderligere pga manglende spuns.

7.1.4 Lag

Generelt var jordlagene forstyrrede og kunne ikke bidrage til yderligere tolkning af de fremkomne arkæologiske kontekster. Hvor der kunne registreres intakte jordlag drejede det sig om de til de arkæologiske kontekster hørende lag såsom eksempelvis sættelag (S200017).

7.2 Naturvidenskabelige analyser og miljø

Der fremkom ingen arkæologiske kontekster, der motiverede prøvetagning til naturvidenskabelige analyser.

I forbindelse med bebyggelsessporene i Store Kirkestræde, Nikolaj Plads 2 samt i Østergade, blev der kun iagttaget ganske få jordlag, hvoraf ingen skønnedes ældre end bygningslevnene. Jordlagene var dannet i direkte tilknytning hertil som en del af de pågældende konstruktioners fundering. Hertil skal nævnes, at dette kun iagttoges i ganske få tilfælde idet, der ved størstedelen af konstruktionerne ikke gravedes i en dybde, der fritlagde underliggende lag og dermed belyste aktiviteter ældre end bygningslevnene.

Ligeledes fremkom der ikke træstrukturer i forbindelse med tilsynet, der ved dendrokronologisk analyse ville kunne bidrage til en datering af bebyggelsen.

Med en enkelt undtagelse lå samtlige begravelser i samme niveau, og vurderedes ud fra armstillingerne at være nedlagt indenfor det sidste århundrede, hvor kirken endnu benyttedes som kirkelig institution, dvs. 1700-tallet. Der fremkom ingen arkæologisk interessante jordlag tilknyttet begravelserne, da de underliggende jordlag for størstedelens vedkommende ikke blev berørt af bygherres tracé.

8 Kulturhistorisk tolkning

Der blev, som sagt, ikke foretaget naturvidenskabelige analyser på det fremkomne arkæologiske materiale, der kunne bidrage til datering af strukturerne. Disse vurderedes ydermere at ligge dateringsmæssigt forholdsvist tæt, hvorved der ikke er ræson i en faseinddeling i henhold til vurdering af det berørte områdes brug gennem tiden. Tracéet udgør et samlet stræk på 219 m, i fugleflugt dækkende godt 180 m, hvorfor det i det følgende er besluttet, at inddele strukturerne i den geografiske kontekst de optræder i: Henholdsvis Store Kirkestræde, Nikolaj Plads langs Nikolaj Kirke, Nikolaj Plads 2, Østergade og Kristen Bernikows Gade.

8.1 Store Kirkestræde

Store Kirkestræde domineredes som nævnt af murværket S7492 beliggende 1,35 m UGN. Murforløbet var 6 skifter højt og fortsatte således til tracéets bund i 1,80 m UGN, hvorved det ikke var muligt at iagttage syld eller anden fundering. Murværket er beliggende umiddelbart nord for de ældre matrikelskel og giver med sin bredde på knap 1 m og plane overflade ikke indtryk af at være en del af en nedrevet ydermur. Teglen og mørtlen peger klart på en efterreformatorisk datering, men en nærmere bestemmelse af dateringen, endsige med hvilket formål murværket er opført, er ikke mulig på nuværende grundlag.

Fig. 6. S7492 i billedets højre side. Kloakken skimtes herover. Foto: Københavns Museum.

De øvrige murforløb i gaden, henholdsvis S7476, S7466, S7445 samt S7437, flugter med matrikelskellene fra sidste halvdel af 1600-tallet og indtil midten af 1700-tallet. Tegl, mørtel og konstruktion passer ligeledes fint ind i pågældende periode, og de udgør således en del af bebyggelsen forud for branden i 1795.

Fig. 7. S7492 under kloakken samt murforløbene S7476, S7466 og S7456. Foto: Københavns Museum.

Som ved S7492 var det her heller ikke muligt at registrere eventuelt syldstensfundament. Murforløbene var forskelligt opbygget, men mørtlen var overvejende ensartet, hvorfor murforløbene dateres til samme periode.

8.2 Nikolaj Plads

Fra Nikolaj Plads' vestlige hjørne var de første 50 m i østlig retning forstyrret af en stor muret kloak af nyere tids dato. Begravelserne fremkom på de efterfølgende 23 m.

Samtlige skeletter lå i udstrakt rygleje øst-vest vendt med hovedet i øst. Armene var, hvor det kunne fastslås, foldet over brystet med en enkelt undtagelse (Begravelse 9), der tilsyneladende havde armene liggende ned langs siden, dog skal nævnes, at dette var svært at vurdere grundet bevaringsforholdene.

Begravelserne 8-10 fremkom i tracéets bund og blev således ikke udgravet men forblev på deres oprindelige placering.

Kisterne 8-11 var tilsyneladende fremstillet i malet brunrødt træ, mens kisten hørende til begravelse 12 var af lysere træ og kan have været sortmalet.

Begravelse 21 markerede formentlig den østlige afgrænsning for kirkegården i kote 1,4 DVR90. Tracéet fortsatte yderligere ca. 13 m i øst-nordøstlig retning i samme dybde uden at afdække yderligere skeletter. I forhold til den nordlige afgrænsning ligger de fremkomne skeletter udenfor kirkegårdsmuren, hvis denne fastsættes ud fra de historiske kortmaterialer. Med en enkelt undtagelse var kisterne beliggende i kote 1,9-2,25 DVR90. Begravelse 21, der var den østligste kiste, var beliggende i 1,4 DVR90.

På den østlige del af Nikolaj Plads, op til Østergade, fremkom et murforløb 200005 i gadens vestlige del flugtende med matrikelskellet fra sidste halvdel af 1700-tallet – begyndelsen af 1800-tallet og repræsenterende en tidligere bebyggelsesfase.

8.3 Østergade

I Østergade fremkom et 20 m langt murværk i gule tegl fra bevaret i højden fra 1,5-2 m (S200006). Tegl og mørtel var af samme type som S200005, men var derudover ikke forbundet. Det øst-vestløbende murværk lå i tracéets nordlige del umiddelbart langt fra nuværende såvel som tidligere kendte matrikelskel og bygninger. Det er derfor ikke muligt at datere eller funktionsbestemme murværket nærmere end typemæssigt, der som S200005 ligger indenfor sidste halvdel af 1700-tallet.

8.4 Kristen Bernikows Gade

Midt i Kristen Bernikows Gade fremkom umiddelbart under nuværende gadeniveau en 3,3 m lang og 0,5 m bred mur (S101925) opmuret af munkesten og enkelte gule tegl lagt i hård, lysegrå mørtel. Der er med al sandsynlighed tale om genanvendte munkesten, eftersom hverken den hårde mørtel eller de gule tegl passer i en middelalderlig kontekst.

Fig. 8. S101925 samt S101924 til højre i billedet. Foto: Københavns Museum.

Konstruktionens funktion er uvis, men den er næppe nævneværdigt gammel og kan høre til S101923 og S101924, der begge var dele af en større nyere tids kloak.

9 Vurdering

9.1 Bevaringsforhold

Størstedelen af gravningen var overordnet set stærkt forstyrret, især var jordlagene samt eventuelle fund berørte af nyere tids gravninger, mens de arkæologiske konstruktioner fremstod forholdsvis velbevarede.

Med den forudgående udgravning på Højbro Plads in mente kan det ikke konkluderes, at nærværende forhold er generelle for området, hvorimod det står klart, at det arkæologiske potentiale i området fortsat er særdeles højt.

9.2 Kulturhistorie

Enkelte konstruktioner stak ud og står tilbage efterladende flere spørgsmål end svar. Murforløbene i henholdsvis Store Kirkestræde og i Østergade ligger ikke i nærheden af de hidtil kendte matrikler tilbage til 1600-tallet og er ikke opført i tegl eller mørtel, der kunne tyde på en tidligere datering og dermed hidrøre matrikler fra middelalderen. Gennemgangen af de gængse kortmaterialer har ikke kunnet bidrage til nærmere forklaring.

Derudover er i særdeleshed murværket i Store Kirkestræde ikke af almene bebyggelsesdimensioner og forklaringen må således finde andetsteds. Muligvis er der tale om levn fra Københavns tidligere infrastruktur såsom murede kloakker mv. Levnene kan forhåbentligt belyses ved eventuelle fremtidige gravninger i de berørte gader, da kun en begrænset del af strukturerne blev afdækket ved Københavns Energis arbejder i indværende sag. Muligvis vil nærmere granskninger af de historiske kilder kunne afsløre murværkets funktion, men en sådan udvidet arkivalisk kontrol ligger uden for denne rapports rammer.

Som nævnt flugter de øvrige murværk i Store Kirkestræde med tidligere matrikelskel og må som sådan antages at stamme fra områdets tidligere bebyggelse fra før den store bybrand i 1795. Tilsvarende stemmer også begravelserne fint overens med det historiske kortmateriale om end de, som forventet, strakte sig længere nordpå end den fra kilderne kendte afgrænsning. Kirkegården omkring Nikolaj Kirke kan dermed konkluderes at have haft en udstrækning større end ældre kortmateriale antyder.

9.3 Opsummering

Opsummerende blev der ved undersøgelsen registreret dele af den tidligere bebyggelse i området, såvel som dele af byens infrastruktur i form af vandforsyning og kloakering samt ikke mindst begravelser tilknyttet Nikolaj Kirke.

Samtlige arkæologiske kontekster er fra den efterreformatoriske periode, nærmere bestemt 17-1800-tallet. De undersøgte levn belyser perioden, hvor København karakteriseredes af stigende befolkningstæthed indenfor voldene.

Byens liv, der malerisk er beskrevet i samtidige kilder, kan ligeledes udledes af de arkæologiske levn. Sædvanligvis, og for byarkæologiske undersøgelser især, repræsenteret ved de ofte særdeles informative kulturlag, der med sit indhold af udsnit fra indbyggernes hushold bidrager til belysning af tidligere perioders byliv. Grundet nyere tids ledningsarbejder fremkom der dog ingen kulturlag ved nærværende gravning. Derimod gav de fremkomne murforløb beliggende i nutidens veje et indblik i det gamle Københavns smalle gyder og gader, mens selve indbyggerne er repræsenteret i gravene fra Nikolaj Kirke.

10 Referencer

10.1 Litteratur

Ramsing, H.U. 1943: Københavns Ejendomme 1377-1728. Oversigt over skøder og adkomster, Øster Kvarter.

Use the Harvard reference system, stated at the following webpage:
<http://libweb.anglia.ac.uk/referencing/harvard.htm>

10.2 Arkæologisk rapport og arkivmateriale

Use the Harvard reference system, stated at the following webpage:
<http://libweb.anglia.ac.uk/referencing/harvard.htm>

10.3 Københavns Museums strategi dokumenter

Thomasson, J. 2011. Guidelines for Contextual Documentation. Definitions and typology for contexts, sub groups and groups, principles for contextual grouping of contexts. *Københavns Museum*.

Field Manual 2010. *Københavns Museum*

Finds Handbook 2010. *Københavns Museum*

Projekthåndbog 2009. *Københavns Museum*

Project Design 2009. Project design for archaeological investigations to be carried out on the Cityring Metro, stage 4 project in Copenhagen. Introductory report on the background knowledge, objectives, organisation and methodology. *Københavns Museum*.

Rammeavtal, Bilag 1 2009. Public Procurement nr 2009-070118 Københavns Bymuseum. Arkæologi I forbindelse med Cityringen. Konservering og Naturvidenskab. *Københavns Museum*.

Report management 2010. Policy, Management and structure regarding reports at Copenhagen Museum. *Københavns Museum*.

10.4 Internet referencer

KUAS Vejledning 2010. Vejledning om gennemførelse af arkæologiske undersøgelser, kapitel 6. Konservering og Naturvidenskab, Antropologiske analyser. Kulturstyrelsens hjemmeside.

10.5 Abbreviations

AA: The Antiquarian and Topographical Archive numbers used before 1988, Museum of Copenhagen

F: Finds objects number, refer to IntraSiS database

Fig: Figure

G: Group identity, refer to IntraSiS database

KBM: Museum of Copenhagen (Københavns Museum) also used as Archive reference numbersto cases from 1988. Museum of Copenhagen

KD: Copenhagen Diplomatium

MC: The Metro Company (Metroselskabet)

Museum of Copenhagen: KBM

P: Sample analysis identity, refer to IntraSiS database

S: Stratigraphical object identity, refer to IntraSiS database
The National Heritage Agency: KUAS (Kulturarvsstyrelsen)

11 Administrative data

Case number KUAS:

2010-7.24.02/KBM-0024

Case number KBM:

KBM3942, Tilsyn

County:

Københavns Amt

Municipality/City:

København

Parish:

Københavns Sogn

Street/block:

Store Kirkestræde, fra Højbro Plads,
Nikolaj Kirkes nordlige del videre ad
Østergade med afslutning i Kristen
Bernichowsgade

Duration field phase:

Gravearbejdet påbegyndtes d.15
november 2010 og afsluttedes ved
udgangen af februar 2011.

Staff:

Stine Wozniak
(udgravningsansvarlig), Mie
Pedersen, John Howorth, Kristine
Haase, Astrid W. Jensen og Karen
Green Therkelsen.

Contractor/Client:

Københavns Energi,
Varme.

Ørestads Boulevard 35
2300 Kbh S

Archive material:

Tegninger og andet
originalmateriale
forefindes på
Københavns Museum.

Finds material:

Fundmateriale er
magasineret i
Københavns Museums
magasiner.

12 Appendix

12.1 Figurliste

www.copenhagen.dk.....	2
Fig.1	4
Fig. 2. Tracéets omtrentlige forløb.....	4
Fig. 3. Tidligere arkæologiske udgravninger i området.	9
Fig. 4. Tracéet med enkelte begravelser fritlagt. Foto: Københavns Museum.....	13
Fig. 5. Oversigt over begravelserne.....	14
Fig. 6. A1000 i billedets højre side. Kloakken skimtes herover. Foto: Københavns Museum.	16
Fig. 7. A1000 under kloakken samt murforløbene A1003, A1004 og A1005. Foto: Københavns Museum.	17
Fig. 8. 101925 samt 101924 til højre i billedet. Foto: Københavns Museum.	18

13 Lister

13.1 Anlægsliste (stratigrafiske objekter)

Id	Name	Subclass	Længde	Bredde	Dybde i meter	Tykkelse	Tilknyttede kontekster	Primær tolkning
7455	A1009	Fyld/lag	0	0	1,77	0	0	
200014	A1010	Fyld/lag	0	0	0	0	0	Aktivitetslag
200017	A1013	Fyld/lag	0	0	0	0	0	Sættelag
6834	Kiste A	Kiste	0	0	0	0	0	
6840	Kiste B	Kiste	0	0	0	0	0	
6846	Kiste C	Kiste	0	0	0	0	0	
6854	Begravelse 1	Kiste	0,86	0,25	0	0	10000873	
6860	Begravelse 2	Kiste	0	0	0	0	0	
6869	Begravelse 3	Kiste	0	0	0	0	0	
6877	Begravelse 4	Kiste	1,3	0,35	0	0	0	
6889	Begravelse 5	Kiste	0	0	0	0	0	
6895	Begravelse 6	Kiste	0	0	0	0	0	
6903	Begravelse 7	Kiste	1,8	0,48	0	0	0	
7341	Begravelse 14	Kiste	0	0	0	0	0	
7343	Begravelse 8	Kiste	1,9	0,48	0	0	10000877	
7347	Begravelse 9	Kiste	1,85	0,44	0	0	10000878	
7351	Begravelse 10	Kiste	1,53	0,35	0	0	10000879	
7355	Begravelse 12	Kiste	1,68	0,44	0	0	0	
7359	Begravelse 11	Kiste	0	0,38	0	0	0	
7528	Begravelse 17	Kiste	1,7	0,4	0	0	0	
7535	Begravelse 18	Kiste	1,68	0,5	0	0	0	
7541	Begravelse 19	Kiste	0	0	0	0	0	
7582	Begravelse 21	Kiste	0	0	0	0	0	
200093	Begravelse 13	Kiste	0	0	0	0	0	
200095	Begravelse 20	Kiste	1,87	0,5	0	0	0	
7449	A1008	Nedgravning	0	0	0	0	0	
200086	Begravelse 1	Skelet	0	0	0	0	0	Skelet
200087	Begravelse 2	Skelet	0	0	0	0	0	Skelet
200088	Begravelse 4	Skelet	0	0	0	0	0	Skelet
200089	Begravelse 7	Skelet	0	0	0	0	0	Skelet

200090	Begravelse 8	Skelet	0	0	0	0	0	Skelet
200091	Begravelse 9	Skelet	0	0	0	0	0	Skelet
200092	Begravelse 10	Skelet	0	0	0	0	0	Skelet
7437	A1007	Sten-/teglkonstruktion	1,03	0,33	1,55	0,1	0	
7445	A1006	Sten-/teglkonstruktion	0,28	0,13	0,88	0	0	
7456	A1005	Sten-/teglkonstruktion	0,4	0,25	0	0	0	
7466	A1004	Sten-/teglkonstruktion	0,55	0,33	0,54	0	0	Mur
7476	A1003	Sten-/teglkonstruktion	1,68	0,9	0,5	0	0	Mur
7492	A1000	Sten-/teglkonstruktion	0	0,92	1,35	0	0	Fundament
7518	A1002	Sten-/teglkonstruktion	0	0	1,7	0	0	Gulv
200013	A1001	Sten-/teglkonstruktion	0,63	0,3	0	0	1000	Skillevæg
200015	A1011	Sten-/teglkonstruktion	0,62	0,81	0	0	0	Gulv
200016	A1012	Sten-/teglkonstruktion	1,12	0,77	0	0	0	Gulv

13.2 Fotoliste

Foto Id	Foto Name	Strat Obj Id	Strat Obj Name	Fotograf	Billed dato	Fra	Note	Motivtype
100417	F20	100073	A122	KBP	08-07-2010			
200007	DSC_tilsynf1			SW	24.11.10	E		Genstand
200008	DSC_tilsynf2			SW	24.11.10	E		Genstand
200009	DSC_tilsynf3			SW	24.11.10	E		Genstand
200010	DSC_tilsynf4			SW	26.11.10	S	Benkule - optaget.	Oversikt
200011	DSC_tilsynf5			SW	26.11.10	S	Benkule - optaget.	Arbejdsbilde
200019	DSC_tilsynf6	7492	A1000	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200019	DSC_tilsynf6	7518	A1002	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200019	DSC_tilsynf6	200013	A1001	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200020	DSC_tilsynf7	7492	A1000	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200020	DSC_tilsynf7	7518	A1002	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200020	DSC_tilsynf7	200013	A1001	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200021	DSC_tilsynf8	7492	A1000	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200021	DSC_tilsynf8	7518	A1002	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200021	DSC_tilsynf8	200013	A1001	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200022	DSC_tilsynf9	7492	A1000	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200022	DSC_tilsynf9	7518	A1002	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt
200022	DSC_tilsynf9	200013	A1001	SW	26.11.10	E	1000,1001,1002	Stratigrafisk objekt

200023	DSC_tilsynf10			SW	26.11.10	E	Etape 1	Oversikt
200024	DSC_tilsynf11			SW	26.11.10	E	Etape 1	Oversikt
200025	DSC_tilsynf12	6854	Begravelse 1	SW	03.12.10	W	Begravelse 1	Osteologi
200025	DSC_tilsynf12	200086	Begravelse 1	SW	03.12.10	W	Begravelse 1	Osteologi
200026	DSC_tilsynf13	6854	Begravelse 1	SW	03.12.10	W	Begravelse 1	Osteologi
200026	DSC_tilsynf13	200086	Begravelse 1	SW	03.12.10	W	Begravelse 1	Osteologi
200027	Dsc_tilsynf14	6854	Begravelse 1	SW	03.12.10	W	Begravelse 1 uden låg.	Osteologi
200027	Dsc_tilsynf14	200086	Begravelse 1	SW	03.12.10	W	Begravelse 1 uden låg.	Osteologi
200028	DSC_tilsynf15	6854	Begravelse 1	SW	03.12.10	W	Begravelse 1 uden låg.	Osteologi
200028	DSC_tilsynf15	200086	Begravelse 1	SW	03.12.10	W	Begravelse 1 uden låg.	Osteologi
200029	DSC_tilsynf16			SW	03.12.10	E	Etape 2	Oversikt
200030	DSC_tilsynf17			SW	03.12.10	E	Etape 2	Oversikt
200031	DSC_tilsynf18	6860	Begravelse 2	SW	03.12.10	E	Begravelse 2	Osteologi
200031	DSC_tilsynf18	200087	Begravelse 2	SW	03.12.10	E	Begravelse 2	Osteologi
200032	DSC_tilsynf19	6860	Begravelse 2	SW	03.12.11	E	Begravelse 2	Osteologi
200032	DSC_tilsynf19	200087	Begravelse 2	SW	03.12.11	E	Begravelse 2	Osteologi
200034	DSC_tilsynf21	6869	Begravelse 3	SW	03.12.10	E	Begravelse 3	Osteologi
200035	DSC_tilsynf22	6889	Begravelse 5	SW	06.12.10	W	Begravelse 5	Osteologi
200036	DSC_tilsynf23	6889	Begravelse 5	SW	06.12.10	W	Begravelse 5	Osteologi
200037	DSC_tilsynf24	6895	Begravelse 6	SW	06.12.10	W	Begravelse 6	Osteologi
200038	DSC_tilsynf25	6895	Begravelse 6	SW	06.12.10	W	Begravelse 6	Osteologi
200039	DSC_tilsynf26	6877	Begravelse 4	SW	06.12.10	W	Begravelse 4	Osteologi
200039	DSC_tilsynf26	200088	Begravelse 4	SW	06.12.10	W	Begravelse 4	Osteologi
200040	DSC_tilsynf27	6877	Begravelse 4	SW	06.12.10	W	Begravelse 4	Osteologi
200040	DSC_tilsynf27	200088	Begravelse 4	SW	06.12.10	W	Begravelse 4	Osteologi
200041	DSC_tilsynf28	6889	Begravelse 5	SW	06.12.10	E	Begravelse 5	Osteologi
200042	DSC_tilsynf29	6889	Begravelse 5	SW	06.12.10	E	Begravelse 5	Osteologi
200043	DSC_tilsynf30	6877	Begravelse 4	SW	06.12.10	E	Begravelse 4, fuld fig.	Osteologi
200043	DSC_tilsynf30	200088	Begravelse 4	SW	06.12.10	E	Begravelse 4, fuld fig.	Osteologi
200044	DSC_tilsynf31	6877	Begravelse 4	SW	06.12.10	S	Begravelse 4 - detalje.	Osteologi
200044	DSC_tilsynf31	200088	Begravelse 4	SW	06.12.10	S	Begravelse 4 - detalje.	Osteologi
200045	DSC_tilsynf32	6903	Begravelse 7	KGT	06.12.10	E	Begravelse 7	Osteologi
200045	DSC_tilsynf32	200089	Begravelse 7	KGT	06.12.10	E	Begravelse 7	Osteologi
200046	DSC_tilsynf33			KGT	06.12.10	E	Begravelse 7	Osteologi
200047	DSC_tilsynf34	6903	Begravelse 7	KGT	06.12.10		Begravelse 7	Osteologi
200047	DSC_tilsynf34	200089	Begravelse 7	KGT	06.12.10		Begravelse 7	Osteologi
200048	DSC_tilsynf35	6903	Begravelse 7	KGT	06.12.10		Begravelse 7	Osteologi
200048	DSC_tilsynf35	200089	Begravelse 7	KGT	06.12.10		Begravelse 7	Osteologi

200049	DSC_tilsynf36	7343	Begravelse 8	KGT	06.12.10		Begravelse 8	Osteologi
200049	DSC_tilsynf36	200090	Begravelse 8	KGT	06.12.10		Begravelse 8	Osteologi
200050	DSC_tilsynf37	7347	Begravelse 9	KGT	06.12.10		Begravelse 9	Osteologi
200050	DSC_tilsynf37	200091	Begravelse 9	KGT	06.12.10		Begravelse 9	Osteologi
200051	DSC_tilsynf38	7351	Begravelse 10	KGT	06.12.10		Begravelse 10	Osteologi
200051	DSC_tilsynf38	200092	Begravelse 10	KGT	06.12.10		Begravelse 10	Osteologi
200052	DSC_tilsynf39	7343	Begravelse 8	KGT	06.12.10		Begravelse 8 og 9	Osteologi
200052	DSC_tilsynf39	7347	Begravelse 9	KGT	06.12.10		Begravelse 8 og 9	Osteologi
200052	DSC_tilsynf39	200090	Begravelse 8	KGT	06.12.10		Begravelse 8 og 9	Osteologi
200052	DSC_tilsynf39	200091	Begravelse 9	KGT	06.12.10		Begravelse 8 og 9	Osteologi
200053	DSC_tilsynf40	7355	Begravelse 12	KGT	06.12.10		Begravelse 12	Osteologi
200054	DSC_tilsynf41	7476	A1003	SW	09.12.10	N	1003	Stratigrafisk objekt
200055	DSC_tilsynf42	7476	A1003	SW	09.12.10	N	1003	Stratigrafisk objekt
200056	DSC_tilsynf43	7466	A1004	SW	09.12.10	N	1003,1004	Stratigrafisk objekt
200056	DSC_tilsynf43	7476	A1003	SW	09.12.10	N	1003,1004	Stratigrafisk objekt
200057	DSC_tilsynf44	7466	A1004	SW	09.12.10	N	1003,1004	Stratigrafisk objekt
200057	DSC_tilsynf44	7476	A1003	SW	09.12.10	N	1003,1004	Stratigrafisk objekt
200058	DSC_tilsynf45	7456	A1005	SW	09.12.10	N	1005,1004	Stratigrafisk objekt
200058	DSC_tilsynf45	7466	A1004	SW	09.12.10	N	1005,1004	Stratigrafisk objekt
200059	DSC_tilsynf46	7456	A1005	SW	09.12.10	N	1005,1004	Stratigrafisk objekt
200059	DSC_tilsynf46	7466	A1004	SW	09.12.10	N	1005,1004	Stratigrafisk objekt
200060	DSC_tilsynf47	7445	A1006	SW	09.12.10	N	1006	Stratigrafisk objekt
200061	DSC_tilsynf48	7437	A1007	SW	09.12.10	N	1006, 1007, 1008, 1009	Stratigrafisk objekt
200061	DSC_tilsynf48	7445	A1006	SW	09.12.10	N	1006, 1007, 1008, 1009	Stratigrafisk objekt
200061	DSC_tilsynf48	7449	A1008	SW	09.12.10	N	1006, 1007, 1008, 1009	Stratigrafisk objekt
200061	DSC_tilsynf48	7455	A1009	SW	09.12.10	N	1006, 1007, 1008, 1009	Stratigrafisk objekt
200061	DSC_tilsynf48	7456	A1005	SW	09.12.10	N	1006, 1007, 1008, 1009	Stratigrafisk objekt
200061	DSC_tilsynf48	7466	A1004	SW	09.12.10	N	1006, 1007, 1008, 1009	Stratigrafisk objekt
200061	DSC_tilsynf48	7476	A1003	SW	09.12.10	N	1006, 1007, 1008, 1009	Stratigrafisk objekt
200061	DSC_tilsynf48	7492	A1000	SW	09.12.10	N	1006, 1007, 1008, 1009	Stratigrafisk objekt
200062	DSC_tilsynf49	7437	A1007	SW	09.12.10	N	1006,1007,1008,1009	Stratigrafisk objekt
200062	DSC_tilsynf49	7445	A1006	SW	09.12.10	N	1006,1007,1008,1009	Stratigrafisk objekt
200062	DSC_tilsynf49	7449	A1008	SW	09.12.10	N	1006,1007,1008,1009	Stratigrafisk objekt
200062	DSC_tilsynf49	7455	A1009	SW	09.12.10	N	1006,1007,1008,1009	Stratigrafisk objekt
200063	DSC_tilsynf50	7445	A1006	SW	09.12.10	N	1000,1003,1004,1005, delvist 1006	Stratigrafisk objekt
200063	DSC_tilsynf50	7456	A1005	SW	09.12.10	N	1000,1003,1004,1005, delvist 1006	Stratigrafisk objekt
200063	DSC_tilsynf50	7466	A1004	SW	09.12.10	N	1000,1003,1004,1005, delvist 1006	Stratigrafisk objekt
200063	DSC_tilsynf50	7476	A1003	SW	09.12.10	N	1000,1003,1004,1005, delvist 1006	Stratigrafisk objekt

200074	DSC_tilsynf61	7466	A1004	KGT	13.12.10	N	1003,1004	Stratigrafisk objekt
200074	DSC_tilsynf61	7476	A1003	KGT	13.12.10	N	1003,1004	Stratigrafisk objekt
200075	DSC_tilsynf62	7445	A1006	KGT	13.12.10	N	1004,1005,1006	Stratigrafisk objekt
200075	DSC_tilsynf62	7456	A1005	KGT	13.12.10	N	1004,1005,1006	Stratigrafisk objekt
200075	DSC_tilsynf62	7466	A1004	KGT	13.12.10	N	1004,1005,1006	Stratigrafisk objekt
200076	DSC_tilsynf63	200015	A1011	SW	14.12.10		1011,1012	Stratigrafisk objekt
200076	DSC_tilsynf63	200016	A1012	SW	14.12.10		1011,1012	Stratigrafisk objekt
200077	DSC_tilsynf64	200015	A1011	SW	14.12.10		1011,1012	Stratigrafisk objekt
200077	DSC_tilsynf64	200016	A1012	SW	14.12.10		1011,1012	Stratigrafisk objekt
200078	DSC_tilsynf65	200015	A1011	SW	14.12.10		1011,1012	Stratigrafisk objekt
200078	DSC_tilsynf65	200016	A1012	SW	14.12.10		1011,1012	Stratigrafisk objekt
200079	DSC_tilsynf66	200015	A1011	SW	14.12.10		1011,1012	Stratigrafisk objekt
200079	DSC_tilsynf66	200016	A1012	SW	14.12.10		1011,1012	Stratigrafisk objekt
200080	DSC_tilsynf67	200016	A1012	SW	14.12.10		1012 - detalje.	Stratigrafisk objekt
200081	DSC_tilsynf68	200016	A1012	SW	14.12.10		1012	Stratigrafisk objekt
200082	DSC_tilsynf69	200015	A1011	SW	14.12.10		1011	Stratigrafisk objekt
200083	DSC_tilsynf70	200015	A1011	SW	14.12.10		1011	Stratigrafisk objekt
200084	DSC_tilsynf71	200015	A1011	SW		W	1011,1012	Stratigrafisk objekt
200084	DSC_tilsynf71	200016	A1012	SW		W	1011,1012	Stratigrafisk objekt
200085	DSC_tilsynf72	200015	A1011	SW	14.12.10	W	1011,1012	Stratigrafisk objekt
200085	DSC_tilsynf72	200016	A1012	SW	14.12.10	W	1011,1012	Stratigrafisk objekt